

О. Є. Шандрівська

Національний університет “Львівська політехніка”,

Л. Я. Якимшин

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ДОСЛІДЖЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО РИНКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВПЛИВ НА УКРАЇНУ

© Шандрівська О. Є., Якимшин Л. Я., 2018

Досліджено стан глобального ринку логістичних послуг, проаналізовано глобальні витрати на логістику та доходи 3PL-операторів у 2016 р. у регіональному розрізі, стан ринку логістичних послуг країн, які демонструють найвищі темпи зростання, в т.ч. структура ринку 3PL-операторів у США, виявлені чинники розвитку логістичного середовища у країнах з розвинутою економікою та країнах з економікою, що розвивається. Наведено екон омічні показники результатів функціонування ринку логістичних послуг за країнами Євразії. Проведено аналіз основних інноваційних технологій технічного, технологічного та іншого спрямування, які мають найбільший потенціал для підвищення ефективності бізнесу, серед яких є поширення автоматизації та робототехніки, застосування логістичних технологій на основі інтелектуального програмного забезпечення посилення спеціалізації та прибутковості у нішах ринку логістичних послуг.

Ключові слова: глобальний ринок логістичних послуг, витрати на логістику, 3PL-оператори, ефективність.

INVESTIGATION OF GLOBAL MARKET OF LOGISTICS SERVICES: WORLD TRENDS AND IMPACT ON UKRAINE

© Shandrivska O. Ye., Yakymyshyn L. Ya., 2018

The state of the global market of logistics services is investigated. The global costs of logistics and revenues of 3PL operators in the regional context are analyzed; a condition of the market of logistical services of the countries which show high rates of growth, including structure of the market of 3PL-operators in the USA. Factors of development of the logistical environment in the countries with the developed economy and in the countries with developing economy are found out. The economic indicators of the results of functioning of the market of logistics services for the countries of Eurasia are given. The analysis of the basic innovative technologies of the technical, technological and other directions, which have the greatest potential for increasing the efficiency of the business, has been carried out. Among them are: distribution of automation and robotics; application of logistics technologies based on intelligent software; strengthening specialization and profitability in the niches of the logistics services market.

Key words: the global market logistic services, vitrati for logistic, 3PL-operators, effectiveness.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Трансформаційні процеси економік країн світу, подальше поширення мегатенденцій глобалізації та індивідуалізації репрезентують розвиток інформаційних, телекомунікаційних та транспортних технологій, створення глобальних електронних ринків формують умови

нерівномірного розвитку галузей економіки та невизначеності середовища, невідповідності у задоволенні потреб та очікувань різних суб'єктів ринку. Світовий ринок логістичних послуг, який призначений ефективно задовольняти потреби клієнтури щодо спектру логістичних послуг та якості обслуговування з оптимальними витратами, в умовах зростаючого впливу глобальної нестабільності, виявляє високу чутливість до проявів локальної нестабільності та характеризується високою залежністю від динаміки розвитку суміжних, взаємопов'язаних та взаємодоповнюючих галузей економіки у різних країнах світу. Виявлені тенденції розвитку глобального ринку логістичних послуг, ідентифікація потенціалу його подальшого розвитку у різних сегментах та галузях за регіонами, оцінка чинників впливу середовища його розвитку актуалізує дослідження сучасного стану світового ринку логістичних послуг та його структурних характеристик, проблем його розвитку в умовах відкритості економік країн та високої залежності від фінансово-економічного і соціального становища країн-учасників сформованих глобальних ланцюгів поставок. Недостатнє опрацювання зазначеної проблематики обумовило актуальність та вибір теми дослідження.

Аналіз останніх публікацій по темі. Дослідження світових тенденцій розвитку світового ринку логістичних послуг потребує дослідження трендів, факторів і механізмів середовища розвитку світового ринку логістичних послуг, на який впливають інтенсифікація міжнародних зв'язків, інтернаціоналізація, глобальна інтеграція економік промислово розвинутих країн, який засвідчує ускладнення потокових процесів у світовій господарській системі, що сукупно визначає характер попиту на логістичні послуги.

З огляду на здешевлення вартості транспортних перевезень за рахунок суттєвого зниження світових цін на нафту (з \$110 до \$55/барель марки Brent, у 2015 р.; \$69/барель, 2018 р.) зростає варіабельність підходів операторами ринку до формування величини партій вантажів в бік їх розукрупнення, частоти їх поставок та еластичності пристосування до потреб клієнтів з урахуванням географії масштабів діяльності та співвідношення вагових/ об'ємних та цінових характеристик матеріальних потоків. З іншого боку, терористичні акти, які у 2017-2018 р. відбулись у Сирії, Іраку, Афганістані, Пакистані, Єгипті, Великобританії тощо посилюють ризики та збої в ланцюгах поставок, вимагають запровадження посиленних заходів безпеки та провокують зростання витрат у ланцюгах поставок.

Невирішені частини проблеми. Необхідність імплементації діяльності вітчизняних підприємств, в тому числі в секторі надання логістичних послуг, у світовий європейський простір, процеси глобалізації та інформатизації товарних ринків, посилення ризиків, особливо в міжнародному бізнесі, експансія Китаю та формування ним Нових сухопутних шовкових шляхів через ризики втрати контролю над морськими торговими шляхами, за якими здійснює контроль флот США (до прикладу Центральноазіатський, "Новий євразійський міст", Транспортний коридор через Казахстан, Закавказзя, Україну в країни ЄС та ін.), акцептоване задоволення потреб споживачів посилюють необхідність дослідження структурних характеристик світового ринку логістичних послуг за окремими сегментами та ідентифікації наслідків їх поширення в Україні.

Метою дослідження є ідентифікація структурних характеристик світового ринку логістичних послуг, аналіз актуальних проблем, які супроводжують сектор логістичних послуг та чинників впливу на його розвиток на етапі зростання в очікуванні перспективи розвитку індустріалізації.

Основні результати дослідження та їх обґрунтування. У 2016 році світові витрати на логістику становили 8,2 трлн. дол. США. (за дослідженнями 190 країн світу) [7]. За оцінками експертів прогнозне річне зростання місткості світового ринку логістичних послуг у 2017 р. складає (4,1-5) % завдяки прискоренню темпів зростання світової торгівлі. Політична невизначеність в ряді

регіонів світу і продовження політики торгового протекціонізму є тими ризиками, що супроводжують розвиток ринку логістичних послуг у 2018 р. [1]

Світовий ринок ЗРЛ послуг (ЗРЛ) щорічно демонструє позитивну динаміку зростання. Якщо у 2014 році місткість ринку ЗРЛ послуг зросла на 157 млрд. дол. США відносно 2013 р. і становила 750 млрд. дол. США, то у 2016 році глобальні доходи ЗРЛ досягли 802,2 мільярдів доларів. Передбачається, що щорічні темпи зростання світового ринку ЗРЛ складуть до 5 % у період 2016-2024 рр. Зокрема, у 2020 р. місткість світового ринку ЗРЛ перевищить \$ 962 млрд, до 2024 року місткість ринку ЗРЛ досягне близько 1 млрд. доларів США. Регіональне представлення економічних показників стану ринку логістичних послуг у 2016 році (станом на листопад 2017 р.) наведено у табл. 1.

Таблиця 1

**Глобальні витрати на логістику та доходи ЗРЛ-операторів у 2016 р.
у регіональному розрізі, млрд. дол. США**

Регіон	ВВП	Витрати на логістику, у % від ВВП	Витрати на логістику	Дохід ЗРЛ-операторів, % від п.4.	Дохід ЗРЛ – операторів
Азія	25087,9	12,7	3184,5	9,6	305,0
Північна Америка	21624,8	8,6	1856,2	10,8	199,6
Європа	17548,5	9,5	1665,5	10,3	172,3
Близький Схід	3513,4	13,3	466,9	8,6	40,2
Південна Америка	3577,4	12,0	430,8	8,6	37,2
Африка	2,184,3	15,7	343,1	7,6	26,2
Всього	75278,1	10,9	8226	9,8	802,2

Джерело: [4]

Як видно з табл. 1, найбільший розкид витрат країн на логістику як відсоток від ВВП спостерігається у Північній Америці (8,6 %) та Африці (15,7 %), що свідчить про полярні рівні ефективності здійснення логістичної діяльності у цих регіонах. Підтвердженням цьому також є найбільший розкид показника доходу ЗРЛ-операторів як відсоток від витрат на логістику у цих країнах – 7,6 % та 10,8 % відповідно.

Стан ринку логістичних послуг країн, які демонструють найвищі темпи зростання у 2016 році, наведено у табл. 2 [7].

Таблиця 2

Стан ринку логістичних послуг країн з найвищими темпами зростання, 2016 р.

Країна	ВВП	Витрати на логістику, у % від ВВП	Витрати на логістику	Дохід ЗРЛ-операторів, % від п.4.	Дохід ЗРЛ – операторів
США	18570	7,5	1392,75	11,97	166,8
Китай	11218,3	14,5	1626,7	10,2	166,7
Індія	2256,4	13,0	293,1	7,0	20,5
Мексика	1046,0	12,0	125,5	10,4	13,1
В'єтнам	201,3	20,0	40,3	7,4	3,0

Джерело: [7]

Найвищі серед інших аналізованих країн темпи зростання сегменту 3PL у 2014 р. засвідчено в США (7,4 % річних), що перевищило темпи зростання економіки США у цей період [5]. Угоди M&A у 2014 – 2015 рр. (США), найбільшими з яких є придбання FedEx TNT Express, купівля DSV в UTi Worldwide та придбання Ingram Micro за \$6 млрд. компанією HNA Group, вплинули на зниження темпів зростання ринку 3PL у 2016 р. Зокрема, у 2016 р. валовий дохід 3PL у США зріс лише на 3,5 % відносно 2015 р. – до 166,8 млрд. дол. США, а чисті доходи 3PL зросли на 2,1 % відносно 2015 року – до 73,5 млрд. дол. США. [6]. Витрати на комерційну логістику у США у 2015 р. знизилась на 34 базисних пункти до майже 7,5 % від ВВП на відміну від рекордних 7,4 % від ВВП, встановлених у період рецесії 2009 року. У порівнянні, у 1979 р., витрати на логістику в регульованому середовищі США становили понад 18 % ВВП [5].

Виявлено, що дев'яносто відсотків американських підприємств (за даними Fortune 500) у 2016 р. звернулися до 3PL-провайдерів для виконання функцій логістики чи управління ланцюгом поставок. [8]. У табл. 3 представлено структуру ринку 3PL на прикладі США.

Таблиця 3

Структура ринку 3PL у 2016 р. у США, млрд. дол. США [8]

Сегмент	Обсяг	Структура, %
Контрактна логістика (Dedicated Contract Carriage)	14,2	8,41
Управління внутрішніми перевезеннями	61,8	35,0
Управління міжнародними перевезеннями	48,5	28,54
Складування і розподіл з добавленою вартістю	39,1	23,16
Контрактне програмне забезпечення / системи	3,2	1,89
Total	168,8	100

Джерело: [4]

Аналіз структури ринку 3PL-операторів, що представлена сегментами (табл. 3) свідчить, що сегмент “управління внутрішніми перевезеннями” є найпотужнішим, його частка складає 35 %, за яким слідує сегмент міжнародних перевезень (частка – 28,54 %). На “складування і розподіл з добавленою вартістю” припадає частка 23,16 %.

У 2016 році було забезпечено зростання валової виручки в сегменті DTM на 5,3 % та 7 % чистого прибутку завдяки більш чіткому виконанню операцій умовах достатньої вантажопідйомності. У секторі ITM валовий дохід зріс на 2,6 %, однак чистий дохід знизився на 1,9 % за рахунок поширення конкуренції з боку авіа– і морських перевізників у сегментах внутрішніх та міжнародних перевезень та відповідного зниження ставок на послуги експедиторів. Темпи зростання у сегменті контрактної логістики склали 3,5 %. У сегменті VAWD спостерігалось зростання на 1,9 % при обмеженій пропускній спроможності та використанні складських приміщень.

Згідно Fortune 1000, у 2016 р. доходи 3PL компаній склали \$ 132,8 млрд., що становить близько 80 % місткості ринку США. Із дев'яти основних галузевих сегментів, за якими оцінюється ринок 3PL США, у 2016 році домінували роздрібна та технологічна промисловості, де доходи підприємств у даних секторах становили 32,4 млрд. дол. США та 30,6 млрд. дол. відповідно [8].

Засвідчено, що чинниками розвитку логістичного середовища у країнах з розвинутою економікою та, зокрема, притоку інвестицій у логістичну галузь, є сприятливе податкове законодавство, низькі процентні ставки, м'які інструменти державного регулювання та фінансування інфраструктури. Прикладами можуть слугувати швидкі темпи розвитку поштової

служби Японії, проектування надмістких (22-24 тис. TEU) контейнеровозів, які перевищують існуючі контейнеровози MSC Oscar и MSC Oliver (19,224 тис. TEU) тощо [2]. Особливу конкуренцію для 3PL-операторів становлять постачальники IT-рішень, які з огляду на розвиток системи Global Transportation Management (TMS) у поєднанні з модулем Business Intelligence (BI) та системи RFID, дозволяють віртуалізувати інформацію та знижувати інвестиції в галузь.

Серед країн з економікою, що розвивається, засвідчено зростання економічної та логістичної активності у Китаї, Мексиці, В'єтнамі, Південно-Східній Азії і Індії. Зокрема, такі чинники, як законодавча підтримка, жорсткість екологічних норм та інші вимоги призвели до зрушень у виробництві і постачанні та перенесення джерел виробництва ближче до споживачів. Яскравим прикладом цих зрушень є перенесення виробництва з Китаю до Східної Європи чи Південно-Східної Азії, зокрема, В'єтнаму. У такий спосіб було оптимізовано кількість перевезень, скорочено час виконання замовлень, спрощено процес планування логістичних потоків та пришвидшено час коригувань планів доставки з активізацією процесів прогнозування, особливо на етапі останньої милі, враховано специфіку менталітету окремих територій. Тобто, цими рішеннями було зумовлено раціоналізацію логістичних ланцюгів з регіональною/ локальною прив'язкою та притік інвестицій у логістичну галузь локальних територій. Очікується, що у 2018 році доходи сегменту 3PL – операторів у Китаї перевищать доходи у сегменті 3PL-операторів у США, що свідчить про подальше загострення конкуренції на ринку логістичних послуг у країнах з розвинутою економікою та у країнах з економікою, що розвивається.

Економічні показники результатів функціонування ринку логістичних послуг за країнами Євразії (станом на листопад 2017 р.) наведено у табл. 4.

Таблиця 4

**Глобальні витрати на логістику та доходи 3PL-операторів у 2016 р.
за країнами Євразії, млрд. дол. США**

Співтовариство/ країни	ВВП	Витрати на логістику, у % від ВВП	Витрати на логістику	Дохід 3PL- операторів, %	Дохід 3PL – операторів
СНД	1741,8	16,0	279,3	7,8	21,7
Німеччина	3466,6	8,8	305,5	10,5	32,1
Франція	2463,2	9,5	233,7	10,5	24,5
Італія	1850,7	9,7	179,6	10,6	19,0
Росія	1280,7	16,1	206,2	7,7	15,9
Польща	467,6	11,7	54,7	9,3	5,1
Казахстан	133,8	15,1	20,2	7,9	1,6
Україна	93,3	15,9	14,8	8,1	1,2

Джерело: [4]

Серед трійки країн-лідерів Євразії щодо ефективного здійснення логістичної діяльності, ідентифікованого показниками витрат на логістику як відсоток від ВВП цих країн, слід виділити Німеччину (8,8 %), Францію (9,5 %) та Італію (9,7 %). Для цих країн характерним є найбільший показник доходу 3PL-операторів у відсотках від витрат на логістику – 10,5 %, 10,5 % та 10,6 % відповідно. Без урахування плеча здійснення логістичної діяльності не можна однозначно стверджувати про рівень ефективності логістичної діяльності на території України та Росії, хоча за показниками витрат на логістику та доходів 3PL-операторів Україна незначно випереджає Росію – 15,9 % проти 16,1 % та 8,1 % проти 7,7 % відповідно [4]. Представимо результати аналізу та

систематизації основних світових тенденцій, що склались на сучасному етапі розвитку ринку логістичних послуг [6].

Виявлено, що у 2017 році в сегменті внутрішніх перевезень та брокерів з вантажних перевезень попит на сторонню логістику зріс на 5,1 %, що дозволило наростити чистий прибуток до 9 % у 2017 році відносно 7 % у 2016 році. У 2018 році очікується зростання чистого прибутку в даному сегменті до 9-10 %.

У сегменті міжнародних перевезень у 2017 році чиста виручка знизилась на 1,9 %, незважаючи на послаблення тиску на фрахтові ставки в секторі контейнерних перевезень. Розвиток електронної комерції призвів до перенесення вантажопотоків у сектор авіа– та морських перевезень та загострення конкуренції в секторі авіаперевезень.

Стверджується, що визначальними трендами глобальної логістики 2016-2018 рр. є зосередженість на виконанні термінових замовлень та забезпечення рентабельності їх виконання. У зв'язку з цим конкурентних переваг набудуть ті експедитори, які впроваджуватимуть технологічні інновації, пов'язані з гнучкістю виконання замовлень та цифровими технологіями з метою зниження загальних витрат у мережі. Розвиток багатоканальних мереж доставки продукції в т.ч. поширення електронної роздрібною торгівлі, призвів до високих темпів зростання сектору експрес–доставки вантажів. Незважаючи на розуміння необхідності впровадження технологічних інновацій у процеси доставки вантажів, недотримання термінів доставки товарів є властивим для всіх секторів глобального ринку логістичних послуг, та разом із інноваціями розглядається як інструменти реалізації термінових замовлень.

Під час аналізу інноваційних технологій технічного, технологічного та іншого спрямування, які мають найбільший потенціал підвищення ефективності бізнесу через мінімізацію ризику, полегшення прийняття рішень та забезпечення відправників актуальною інформацією, виявлено такі основні [3]:

а) поширення автоматизації та робототехніки. Зокрема, зниження цін на системи автоматизації разом із зниженням витрат на їх встановлення у складському секторі дозволило, знизити рівень накладних витрат на робочу силу, підвищити продуктивність праці та рівень сервісу, корисне використання площі складу та має ряд інших переваг. Практикується застосування автономних транспортних засобів для вантажних перевезень та пасажирів автомобільним транспортом, безпілотні контейнеровози на водному транспорті тощо. Впровадження робототехніки та автономному транспорту є відповіддю на дефіцит персоналу у відповідних секторах;

б) застосування логістичних технологій на основі інтелектуального програмного забезпечення з метою відповідності попиту та пропозиції в режимі реального часу, зокрема поширення таких IT-платформ, як онлайн-бронювання та котирувальні платформи в міжнародному секторі експедирування за для оптимального завантаження автотранспорту та зниження питомих витрат транспортування. Крім того, розглянуті платформи призначені для спрощення ведення переговорів та прискорення платежів, що є критичним елементом для власників вантажівок та власників-операторів;

в) посилення спеціалізації та прибутковості у нішах ринку логістичних послуг завдяки злиттям та поглинанням (до прикладу, в секторах експрес-доставки вантажів та 3PL) як інструмент посилення конкурентних переваг;

г) разом з тим слід наголосити на впливові чинники зовнішнього середовища, головними з яких є деглобалізація, спричинена переглядом Brexit та розвитком територіального ринку Канади, США та Мексики згідно угоди про вільну торгівлю НАФТА.

Світові тенденції розвитку ринку логістичних послуг поширюються на території країн, що розвиваються. Незважаючи на турбулентність кон'юнктури ринків, що розвиваються та вірогідність повторення глобальної фінансової кризи із десятилітнім циклом, на взірць дефолту у Російській Федерації 1998 року, банкрутства Lehman Brothers в 2008 р., кризи в Туреччині 2018 р., стратегія

розвитку глобальних логістичних компаній може призвести до виходу ними на ринок України. Чинниками сприяння є проходження територією України чотирьох Пан'європейських транспортних коридорів (№ 3; № 5; № 7; № 9) та трансконтинентальних транспортних коридорів (Європа – Азія, TRACEKA, Балтика – Чорне море, Чорноморське транспортне кільце), вигідне транзитне положення України (найвищий коефіцієнт транзитності серед держав Європи за дослідженнями британського інституту Rendall). Україна володіє високим нереалізованим потенціалом до створення мережі логістичних кластерів. З точки зору логістики приналежність до міжнародних транспортних коридорів визначає мету формування логістичного кластерів як логістичної платформи національного масштабу на стратегічно важливих напрямках транзитних вантажоперевезень і обслуговування транспортних і логістичних потреб економіки України. Якщо до прикладу розглянути водний транспорт України, то поява потенційних конкурентів у розглянутому та суміжних сегментах пов'язується із входженням у сегмент річкових вантажних перевезень портових операторів Hutchinson Ports і DP World, що із зростанням вантажопотоків дасть поштовх до розвитку конкуренції у сегменті річкових перевезень. Загалом слід відмітити, що утворення нових вітчизняних компаній-судновласників та вантажовласників є низькою (доступ у сегмент/створення нової компанії вимагає значних інвестицій на створення власного парку суден, організацію роботи компанії, просування бренду на відміну від іноземних компаній, які мають у розпорядженні парк сучасних суден та успішний досвід конкуренції на світовому ринку річкових вантажних перевезень).

Аналіз динаміки вантажних перевезень транспортом в Україні наведено у табл. 5.

Таблиця 5

**Аналіз динаміки вантажних перевезень транспортом
за період 2015-2017 рр. в Україні¹**

Транспорт	Вантажооборот, млн.ткм				Перевезено вантажів, млн.т			
	2017	2016	2015	2017 /2015	2017	2016	2015	2017/ 2015
Загалом, у т.ч.:	343057,1	323473,9	315341,8	1,088	635,9	624,5	601,0	1,058
Залізничний	191914,1	187215,6	194321,6	0,988	339,5	344,1	350,0	0,97
Трубопровідний	105434,4	94378,9	80944,1	1,303	114,8	106,7	97,2	1,181
Автомобільний	41178,8	37654,9	34431,1	1,196	175,6	166,9	147,3	1,192
Водний	4257,1	3998,6	5434,1	0,783	5,9	6,7	6,4	0,922
Авіаційний	272,7	225,9	210,9	1,293	0,1	0,07	0,1	1

¹ – без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції

Джерело: [9]

Стверджується, що на середовищі розвитку ринку логістичних перевезень України позначаються такі чинники, як:

а) прискорення темпів зростання глобальної торгівлі у 2018 р. (внаслідок підписання “Угоди про спрощення процедур міжнародної торгівлі”, 2017 р., хоча існують і ризики через наявність таких факторів, як політична невизначеність в ряді регіонів світу і продовження політики торгового протекціонізму;

б) витіснення з ринку логістичних послуг посередників через зростання конкуренції на користь дрібних, але технологічно більш розвинутих компаній;

в) поширення процесів регіоналізації на тлі структурних проблем та великих технологічних запитів, які підвищують рентабельність. Прикладами таких ноу-хау є трекінг морських перевезень в

режимі реального часу, запропонований компанією DHL на основі онлайн-площадки Ocean View; рішення DP World (Великобританія), які полегшують трекінг контейнерних перевезень; пілотна система управління морськими перевезеннями компанії Panalpina (Німеччина)); очікується розповсюдження зазначених технологій на водний транспорт України;

г) розвиток сучасних логістичних технологій, які сукупно формують попит на перевезення. Однією з таких є дигіталізація. Вона пов'язана з еволюцією і "оцифруванням" логістичних ланцюгів. Завдяки ній урівнюються умови та правила "гри" як для невеликих і середніх гравців ринку логістичних послуг, так і для великих логістичних компаній, пришвидшуються процеси та загострюється конкуренція (однак присутній ризик кібератак). Зростання попиту на перевезення сприяють формуванню спеціалізованих логістичних компаній, які працюватимуть на засадах логістичного аутсорсингу, та, відповідно, розбудові логістичних центрів. У такий спосіб очікується зростання зайнятості та концентрація виробників, постачальників, експортерів, експедиторів, перевізників, митників та інших учасників ринку логістичних послуг. Активізація логістичної діяльності призведе до покращення якості логістичного сервісу, розширення номенклатури логістичних послуг та спеціалізації разом із підвищенням цінності для клієнтів. Отже, розбудова українського ринку логістичних послуг через активізацію залучення транспорту у логістичну систему країни сприятиме кращій організації та раціоналізації бізнесу, економічному розвитку та екологічній політиці держави.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Виявлено, що річне зростання місткості світового ринку логістичних послуг у 2017 р. складає (4,1-5) % завдяки прискоренню темпів зростання світової торгівлі, що вказує на позитивну тенденцію у його розвитку. Основними ризиками, що супроводжують розвиток ринку логістичних послуг у 2018 р. є політична невизначеність в ряді регіонів світу і продовження політики торгового протекціонізму.

Встановлено, що найбільший розкид витрат країн на логістику як відсоток від ВВП спостерігається у Північній Америці (8,6 %) та Африці (15,7 %), що свідчить про полярні рівні ефективності здійснення логістичної діяльності у цих регіонах. Підтвердженням цьому також є найбільший розкид показника доходу 3PL-операторів як відсоток від витрат на логістику у цих країнах – 7,6 % та 10,8 % відповідно.

Під час аналізу ринку логістичних послуг країн, які демонструють найвищі темпи зростання виявлено, що найбільший дохід 3PL – операторів спостерігається у США (166,8 млрд. дол. США). Серед країн з економікою, що розвивається, засвідчено зростання економічної та логістичної активності у Китаї, Мексиці, В'єтнамі, Південно-Східній Азії і Індії, та, зокрема, перенесення джерел виробництва ближче до споживачів. Очікується, що у 2018 році доходи сегменту 3PL – операторів у Китаї перевищать доходи у сегменті 3PL–операторів у США, що вказує про подальше загострення конкуренції на ринку логістичних послуг у країнах з розвинутою економікою та у країнах з економікою, що розвивається. У подальшому ринки логістичних послуг країн з економікою, що розвивається, будуть піддані поглибленому сегментуванню. Крім того, відповідно до циклічного розвитку економіки, передбачається нова хвиля індустріалізації, пов'язана із розвитком цифрових технологій. Це дозволить розвивати локальні ринки без перенесення виробництва у країни з дешевою робочою силою, що відобразиться на локальних ринках логістичних послуг.

Серед трійки країн-лідерів Євразії щодо ефективного здійснення логістичної діяльності, ідентифікованого показниками витрат на логістику як відсоток від ВВП цих країн, слід виділити Німеччину (8,8 %), Францію (9,5 %) та Італію (9,7 %). Для цих країн характерним є найбільший показник доходу 3PL-операторів у відсотках від витрат на логістику – 10,5 %, 10,5 % та 10,6 % відповідно. Без урахування плеча здійснення логістичної діяльності не можна однозначно стверджувати про рівень ефективності логістичної діяльності на території України та Росії, хоча за

показниками витрат на логістику та доходів 3PL-операторів Україна незначно випереджає Росію – 15,9 % проти 16,1 % та 8,1 % проти 7,7 % відповідно.

Стверджується, що визначальними трендами глобальної логістики 2016-2018 рр. є зосередженість на виконанні термінових замовлень та підвищення рентабельності їх виконання. Зроблено висновок, що конкурентні переваги в сегментах ринку логістичних послуг будуть пов'язані з гнучкістю виконання замовлень та цифровими технологіями з метою зниження загальних витрат у мережі. Розвиток багатоканальних мереж доставки продукції в т. ч. поширення електронної роздрібною торгівлі, призвів до високих темпів зростання сектору експрес-доставки вантажів. Відмічено, що недотримання термінів доставки товарів є властивим для всіх секторів глобального ринку логістичних послуг, та разом із інноваціями розглядається як інструменти реалізації термінових замовлень.

Встановлено основні інноваційні технології, які мають найбільший потенціал для підвищення ефективності логістичного бізнесу: а) поширення автоматизації та робототехніки. Зауважено, що впровадження робототехніки та автономного транспорту є відповіддю на дефіцит персоналу у відповідних секторах;

б) застосування логістичних технологій на основі інтелектуального програмного забезпечення, що є критичним елементом для власників вантажівок та власників-операторів;

в) посилення спеціалізації та прибутковості у нішах ринку логістичних послуг завдяки злиттям та поглинанням, який використовується як інструмент посилення конкурентних переваг в даних секторах.

Очікується зростання зайнятості та концентрації учасників українського ринку логістичних послуг, покращення якості логістичного сервісу, розширення номенклатури логістичних послуг, спеціалізації разом із підвищенням цінності для клієнтів. Отже, розвиток ринку логістичних послуг через активізацію залучення транспорту у логістичну систему країни сприятиме кращій організації та раціоналізації бізнесу, економічному розвитку та екологічній політиці держави.

1. *Глобальний ринок логістики: гравці, прибутковість, дигіталізація.* – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ameu.org.ua/news/1497-globalnij-rinok-logistiki-gravtsi-pributkovist-digitalizatsiya>. – 28. 11.2017 р. Загол. з екрану. 2. *Нужны ли индустрии новые контейнеровозы?.* – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://poreye-crew.com/blog/59>. 24.06.2015 р. Загол. з екрану. 3. *Burnson P. State of Global Logistics: Delivering above and beyond.* – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.logisticsmgmt.com/article/state_of_global_logistics_delivering_above_and_beyond/global_trade. February 1, 2018. 4. *Global 3PL Market Size Estimates.* – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.3plogistics.com/3pl-market-info-resources/3pl-market-information/global-3pl-market-size-estimates>. – 13.11.2017 у.– Title from the screen. 5. *Logistics management.* – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.logisticsmgmt.com/article/28th_annual_state_of_logistics_into_the_great_unknown. – Title from the screen. 6. *Third-Party Logistics Market Results and Trends for 2017 Including Estimates for 190 Countries.* – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://prnewswire.com/news-releases/third-party-logistics-market-results-and-trends-for-2017-including-estimates-for-190-countries-300475020.html>. – 15. 06.2017. – Title from the screen. 7. *Transportation and Logistics Trends to Watch in 2018 and Beyond.* – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.logisticsplus.net/transportation-and-logistics-trends-to-watch-in-2018-and-beyond/>. 11.01.2018. – Title from the screen. 8. *3PL Customers Report Identifies Service Trends, 3PL Market Segment Sizes, and Growth Rates.* – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.prnewswire.com/news-releases/3pl-customers-report-identifies-service-trends-3pl-market-segment-sizes-and-growth-rates-300460317.html>. 18.05.2017. – Title from the screen. 9. *Статистична інформація.* – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Загол. з екрану.

1. *Глобальний ринок логістики: гравці, прибутковість, дигіталізація.* – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ameu.org.ua/news/1497-globalnij-rinok-logistiki-gravtsi-pributkovist>

digitalizatsiia. – 28. 11.2017 р. Загол. з екрану. 2. Нужны ли индустрии новые контейнеровозы?. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://poreye-crew.com/blog/59>. 24.06.2015 р. Загол. з екрану. 3. Burnson P. *State of Global Logistics: Delivering above and beyond*. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.logisticsmgmt.com/article/state_of_global_logistics_delivering_above_and_beyond/global_trade. February 1, 2018. 4. *Global 3PL Market Size Estimates*. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.3pllogistics.com/3pl-market-info-resources/3pl-market-information/global-3pl-market-size-estimates>. – 13.11.2017 у.– Title from the screen. 5. *Logistics management*. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.logisticsmgmt.com/article/28th_annual_state_of_logistics_into_the_great_unknown. – Title from the screen. 6. *Third-Party Logistics Market Results and Trends for 2017 Including Estimates for 190 Countries*. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://prnewswire.com/news-releases/third-party-logistics-market-results-and-trends-for-2017-including-estimates-for-190-countries-300475020.html>. – 15. 06.2017. – Title from the screen. 7. *Transportation and Logistics Trends to Watch in 2018 and Beyond*. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.logisticsplus.net/transportation-and-logistics-trends-to-watch-in-2018-and-beyond/>. 11.01.2018. – Title from the screen. 8. *3PL Customers Report Identifies Service Trends, 3PL Market Segment Sizes, and Growth Rates*. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.prnewswire.com/news-releases/3pl-customers-report-identifies-service-trends-3pl-market-segment-sizes-and-growth-rates-300460317.html>. 18.05.2017. – Title from the screen. 9. *Статистична інформація*. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Загол. з екрану.